

Strasbourg, 24. oktoober 2014

EUROOPA KOHTUNIKE KONSULTATIIVNÕUKOGU (CCJE)

ARVAMUS NR 17 (2014)

KOHTUNIKE TÖÖ HINDAMISE, ÕIGUSEMÕISTMISE KVALITEEDI JA KOHTUNIKE SÕLTUMATUSE AUSTAMISE KOHTA

ESIMENE OSA. SISSEJUHATUS

A. Arvamuse teemad

1. Õigusriigi põhimõtte demokraatlikus ühiskonnas nõuab mitte üksnes kohtunike sõltumatust, vaid ka selliste pädevate kohtute loomist, kes teevad parima võimaliku kvaliteediga kohtuotsuseid. Euroopa Kohtunike Konsultatiivnõukogu (CCJE) on pööranud pidevalt tähelepanu kahele põhiküsimusele. Esiteks kohtunike sõltumatuse kaitsele¹ ning teiseks kohtusüsteemide kvaliteedi ja tõhususe säilitamisele ja parandamisele². Kohtunike individuaalne hindamine on mõlema küsimuse puhul asjakohane. Käesolevas arvamuses hõlmab väljend „kohtunike individuaalne hindamine” kohtunike erialase töö ja oskuste hindamist.
2. Kooskõlas ministrite komitee antud lähteülesandega on CCJE otsustanud keskenduda sellele, kuidas kohtunike töö individuaalne hindamine saab parandada õigusemõistmise kvaliteeti kohtunike sõltumatust rikkumata. Arvamuses käsitletakse peamiselt nende kohtunike individuaalset hindamist, kes on juba oma ametiajaks ametisse nimetatud; selles ei arutata kohtunikuks nimetamist³ ega kohtunike väljaõpet⁴. Ehkki arvamuses peatutakse distsiplinaarmenetluse ja hindamise vahelisel suhtel, ei käsitle see esmajoonel distsipliini ega kriminaalvastutuse küsimusi⁵. Samuti ei arutata selles riigi kohtusüsteemi kui terviku või kohtusüsteemi moodustavate kohtute toimimise hindamist. Need on omaette ulatuslikud teemad, millega seoses ilmnevad eraldi olulised küsimused ja vaatenurgad.
3. Arvamus on koostatud järgmiste dokumentide põhjal: varasemad CCJE arvamused ja kohtunike Magna Carta (2010) ning asjaomased Euroopa Nõukogu dokumendid, eelkõige Euroopa harta kohtunike seaduse kohta (1998) ja ministrite komitee soovitus

¹ Vt CCJE arvamus nr 1 (2001).

² Vt CCJE arvamused nr 3 (2002), nr 4 (2003), nr 6 (2004), nr 11 (2008), nr 14 (2011).

³ Vt CCJE arvamus nr 1(2001), punktid 17–56.

⁴ Vt CCJE arvamus nr 4 (2003), punktid 23–30.

⁵ Vt CCJE arvamus nr 3 (2002), punktid 51–77.

CM/Rec(2010)12 liikmesriikide kohtunike kohta: kohtunike sõltumatus, tulemuslikkus ja vastutus (edaspidi: soovitus CM/Rec(2010)12). Selles võetakse arvesse ka ÜRO „Kohtunike sõltumatuse põhiprintsiipe” (1985), kohtunike käitumise Bangalore’i põhimõtteid (2002), Rahvusvahelise Kohtunike Ühingu (IAJ) üldaruannet (2006)⁶ (edaspidi: IAJi üldaruanne), OSCE Kiievi soovitusi kohtuniku sõltumatuse kohta Ida-Euroopas, Lõuna-Kaukaasias ja Kesk-Aasias (2010) – kohtustruktuur, kohtunike valimine ja aruandekohustus (edaspidi: Kiievi soovitused) ning Euroopa Kohtute Nõukogude Võrgustiku (ENCJ) aruannet 2012–2013, mis käsitleb ametialase tegevuse hindamise miinimumstandardeid ning kohtunikonna liikmete ametist tagandamatust (edaspidi: ENCJi aruanne). Arvamuses võetakse arvesse liikmesriikide vastuseid tegutsevate kohtunike individuaalset hindamist käsitlevale küsimustikule ning CCJE nimetatud eksperdi Anne SANDERSi (Saksamaa) koostatud ettevalmistavat aruannet.

B. Kohtuniku põhiülesanded kui hindamise objekt

4. Kohtunikud täidavad hädavajalikke ülesandeid igas demokraatlikus ühiskonnas, mis austab õigusriigi põhimõtteid⁷. Kohtunikud peavad kaitsma igaühe õigusi ja vabadusi võrdselt. Kohtunikud peavad astuma samme tõhusa ja taskukohase vaidluste lahendamise tagamiseks⁸, tegema kohtuasjades otsuseid õigel ajal ja sõltumatult ning juhutama üksnes seadusest. Nad peavad oma otsused veenvalt põhistama⁹ ning kirjutama selgelt ja arusaadavalt¹⁰. Lisaks tuleb kohtunike kõiki siduvaid otsuseid ka tõhusalt täita¹¹. Kohtunike sõltumatus ei tähenda seda, et kohtunikud ei vastuta oma töö eest. CCJE on pannud rõhku kohtusüsteemide kvaliteedi ja tõhususe säilitamisele ja parandamisele kõikide kodanike huvides¹². Kui kasutatakse kohtunike individuaalset hindamist, siis peaks selle eesmärk olema kohtunikkonda edendada, tagades seejuures parima võimaliku kvaliteedi. Seda tuleb teha kogu üldsuse huvides.

C. Sõltumatuse esmatähtsus: hindamise ja kohtunike sõltumatuse ühitamise probleem

5. Kohtunike sõltumatus on õigusriigi ja õiglase kohtupidamise põhigarantii eeltingimus¹³. Nagu CCJE on oma eelnevates arvamustes märkinud, võivad kohtunike sõltumatust ohustada mitmesugused küsimused, millel võib olla negatiivne mõju õigusemõistmisele¹⁴, näiteks finantsressursside puudumine¹⁵, kohtunike väljaõppe ja täiendkoolitusega seotud probleemid¹⁶, kohtute töökorralduse ebarahuldavad elemendid, samuti kohtunike võimalik tsiviil- ja kriminaalvastutus¹⁷.
6. Seega peab igasuguse kohtunike individuaalse hindamise põhireegel olema kohtunike sõltumatuse täieliku austamise tagamine¹⁸. Kui individuaalsel hindamisel on tagajärjed kohtuniku edutamisele, palgale ja pensionile või see võib koguni kaasa tuua tema ametist tagandamise, siis on oht, et hinnatav kohtunik ei tee kohtuasjades otsuseid

⁶ Aruande pealkiri on „Kuidas viia kohtunike ametisse nimetamine ja (kvalitatiivne ja kvantitatiivne) hindamine kohtunike sõltumatuse põhimõttega kooskõlla?”, vt <http://www.iaj-uim.org/iuw/wp-content/uploads/2013/02/I-SC-2006-conclusions-E.pdf>.

⁷ Vt soovitus CM/Rec(2010)12, punktid 59–65.

⁸ Vt CCJE kohtunike Magna Carta (2010), punkt 15.

⁹ Vt CCJE aramus nr 11 (2008), punkt 36.

¹⁰ Vt CCJE aramus nr 11 (2008), punkt 32.

¹¹ Vt CCJE aramus nr 13 (2010), järelalus A; CCJE kohtunike Magna Carta (2010), punkt 17.

¹² Vt CCJE arvamused nr 1 (2001), nr 3 (2002), nr 4 (2003), nr 6 (2004) ja nr 11 (2008).

¹³ Vt CCJE aramus nr 1 (2010), punkt 10; soovitus CM/Rec(2010)12, punktid 3 ja 11; CCJE kohtunike Magna Carta (2010), punkt 2.

¹⁴ Vt CCJE kohtunike Magna Carta (2010), punktid 3 ja 4.

¹⁵ Vt CCJE aramus nr 2 (2001), punkt 2.

¹⁶ Vt CCJE aramus nr 4 (2003), punktid 4, 8, 14 ja 23–37.

¹⁷ Vt CCJE aramus nr 3 (2002), punkt 51.

¹⁸ Vt CCJE aramus nr 1 (2001), eelkõige punkt 45; CCJE aramus nr 6 (2004), punkt 34.

vastavalt enda objektiivsele asjaolude ja õiguse tõlgendusele, vaid viisil, mida võidakse pidada hindajatele meelepäraseks. Seepärast on kohtunike hindamine riigi seadusandliku või täideviiva võimu esindajate poolt eriti problemaatiline. Samas ei hoiu ohtu kohtunike sõltumatusele täielikult ära ka see, kui hindamise teevad teised kohtunikud. Kohtunike sõltumatust ei määra üksnes see, et hoidutakse välistest allikatest tulenevast sobimatust mõjust, vaid hoiduda tuleb ka sobimatust sisesest mõjust, mille võib mõnes olukorras tekitada teiste kohtunike¹⁹, sealhulgas kohtute esimeeste suhtumine.

TEINE OSA. PRAEGUNE PRAKTIKA LIIKMESRIIKIDES

D. Miks on hindamine üldse vajalik ning millist liiki hindamist praegu kasutatakse?

7. Kohtunike hindamist kasutatakse selleks, et hinnata kohtunike võimeid ning nende täidetud ülesannete kvaliteeti ja kvantiteeti. Hindamist kasutatakse näiteks tagasiside andmiseks, koolitusvajaduste kindlakstegemiseks ja tulemuspalga määramiseks. Seda võib kasutada ka edutamiseks sobivate kandidaatide leidmiseks. Väidetakse, et individuaalne hindamine võib seeläbi põhimõtteliselt aidata parandada kohtusüsteemi kvaliteeti ning seega tagada ka kohtunike nõuetekohane vastutus üldsuse ees.
8. ENCJi aruandes tehakse vahet riikidel, mis kasutavad formaalset ja mitteformaalset hindamissüsteemi. Kokkuvõttes on need süsteemid järgmised.

(I) Formaalne

9. Enamiku formaalsete hindamiste puhul on hindamise eesmärgid, kasutatavad kriteeriumid, hindava organi koosseis, hindamise kord ja võimalikud tagajärjed enne hindamist selgelt sätestatud. Kui hindamine toimub sellisel formaalsel viisil, siis reguleeritakse hinnatava kohtuniku ja hindava organi õigusi ning kohustusi esmaste või teiseste õigusaktidega.

(II) Mitteformaalne

10. Mitteformaalsel hindamisel ei kasutata ei formaalseid hindeid ega kriteeriume. Tavaliselt ei tekita see hinnatavale kohtunikule otseseid tagajärgi. Mitteformaalne hindamine võib toimuda arutelu teel, mis võimaldab hinnataval kohtunikul käsitleda probleeme, näidata oma võimeid ja leppida kokku karjäärieesmärgid²⁰. Ka mitteformaalset teabe kogumist kohtuniku kohta, kes on edutamise kandidaat,²¹ võib pidada mitteformaalseks hindamiseks.

E. Hindamistavad liikmesriikides

(I) Kus hindamist kasutatakse?

11. Kaksikümmend neli liikmesriiki selgitasid oma vastustes küsimustikule, et nad hindavad kohtunikke enam-vähem formaalselt (Albaania, Austria, Belgia, Bosnia ja Hertsegoviina, Bulgaaria, Eesti, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Gruusia, Hispaania, Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Küpros, Madalmaad, Moldova, Monaco, Poola, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Sloveenia, Türgi, Ukraina, Ungari). Eesti ja Ukraina hindavad kohtunikke üksnes enne nende alalist ametisse nimetamist. Üheksa liikmesriiki (Island, Luksemburg, Norra, Rootsi, Soome, Šveits, Taani, Tšehhi Vabariik, Ühendkuningriik)

¹⁹ Vt CCJE aramus nr 1 (2001), punkt 66, soovitus CM/Rec(2010)12, punktid 22–25.

²⁰ Vt nt Soome ja Madalmaade süsteem.

²¹ Nt Ühendkuningriigis.

märkisid, et nad ei kasuta formaalset individuaalse hindamise süsteemi. Samas kasutab Rootsi teatavaid hindamisvahendid, et määrata väike osa kohtuniku töötasust vastavalt tema töötulemustele²², ning Soome ja Šveits kasutavad neid arenguevestluste ettevalmistamisel. Ühendkuningriigis toimub mitteformaalne hindamine siis, kui arutatakse kohtuniku edutamistaotlust.

(II) Hindamist kasutavate riikide eesmärgid: kohtunike kvaliteet; edutamine; töötasu ja distsipliin

12. Enamikus riikides, mis kasutavad mingit laadi individuaalset hindamist, on selle eesmärk hinnata, säilitada ning parandada kohtunike töö ja kohtusüsteemi kvaliteeti. Mitu riiki selgitas, et hindamise eesmärk ei ole üksnes saavutuste ja oskuste hindamine, vaid ka koolitusvajaduste kindlakstegemine ja tagasiside saamine. Mitmed liikmesriigid kasutavad hindamist kohtunike edutamise otsuste alusena. Mõne liikmesriigi jaoks on hindamine eriti oluline hiljuti ametisse nimetatud kohtunike eluaegse ametisse nimetamise kohta otsuse tegemisel²³. Teised liikmesriigid kasutavad hindamist selleks, et teha kohtuniku individuaalsete töötulemuste põhjal kindlaks mõni töötasu või pensioni element²⁴.

(III) Kasutatavad kriteeriumid

13. Enamikus liikmesriikides kasutatakse kohtunike individuaalseks hindamiseks mitmeid kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid kriteeriume. Seega võetakse tegureid, nagu hinnatava kohtuniku lahendatud kohtuasjade arv, igale kohtuasjale kulutatud aeg ja keskmine kohtuotsuse tegemiseks kulunud aeg, sageli arvesse n-õ kvantitatiivsete kriteeriumitena. Mitmed liikmesriigid peavad oluliseks hinnatava kohtuniku tehtud lahendite arvu ja/või muul viisil (nt kokkuleppe või tagasivõtmise teel) lahendatud kohtuasjade arvu²⁵. Mõnes liikmesriigis mõõdetakse kohtuniku töövõimust kindla kvoodi alusel²⁶ või teiste kohtunike tehtud otsuste keskmise arvu järgi²⁷. Kvalitatiivse kriteeriumina peetakse hindamisprotsessil väga oluliseks kohtuniku analüüsi kvaliteeti ja seda, kuidas kohtunik käsitleb keerulisi kohtuasju. Mitmes liikmesriigis peetakse hindamisprotsessis väga oluliseks teguriks apellatsiooni korras muudetud otsuste arvu või protsenti²⁸. Teistes²⁹ ei võeta kohtunike sõltumatuse põhimõtte tõttu arvesse ei apellatsiooni korras muudetud otsuste arvu ega edasikaebamise põhjuseid, välja arvatud juhul, kui nende käigus selguvad rasked vead. Muud arvesse võetavad tegurid on võime pooli vahendada, võime koostada selgeid ja arusaadavaid kohtuotsuseid, võime teha kolleegidega koostööd, töötada kohtuniku jaoks uutes õigusvaldkondades ja valmisolek võtta kohtu haldamisega seotud lisaülesandeid, nagu hiljuti ametisse nimetatud kohtunike või juristide mentoriks olemine ja õpetamine³⁰. Arvesse võetakse ka organiseerimisvõimet, tööeetikat³¹ või akadeemilist tegevust, nagu avaldatud tööd ja loengud³². Eetika- ja kutse-eeskirjade / -standardite rikkumist võetakse hindamisel arvesse peaaegu kõikides

²² Samas kehtivad ranged kaitsemeetmed, et kaitsta kohtuniku sõltumatust selles protsessis.

²³ Bulgaaria, Eesti, Saksamaa, Ukraina, Ungari.

²⁴ Hispaania, Rootsi (ehkki individuaalselt määratakse üksnes väga väike protsent palgast ning kohtunike sõltumatuse kaitseks kehtivad ranged kaitsemeetmed). Belgias ja Bulgaarias võib kohtuniku töötasu kehvide hindamistulemuste tõttu alandada. Türgis võib töötasu ja pensione hindamistulemuste alusel tõsta.

²⁵ Albaania, Austria, Bosnia ja Hertsegoviina, Bulgaaria, Eesti, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Hispaania (tulemustasude kindlaksmääramisel), Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Küpros, Poola, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Sloveenia, Türgi, Ungari.

²⁶ Bosnia ja Hertsegoviina, Hispaania.

²⁷ Poola, Saksamaa.

²⁸ Bosnia ja Hertsegoviina, Bulgaaria, Eesti, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Gruusia, Hispaania, Horvaatia, Kreeka, Moldova, Poola, Rumeenia, Türgi, Ungari.

²⁹ Prantsusmaa ja Saksamaa.

³⁰ Austria, Saksamaa, Sloveenia.

³¹ Poola, Rootsi, Saksamaa.

³² Horvaatia, Saksamaa.

liikmesriikides, kus toimub kohtunike hindamine ja on sätestatud sellised põhimõtted. Kõik liikmesriigid, kes täitsid küsimustiku, teevad vahet hindamisprotsessil ja distsiplinaarmedel.

14. Kriteeriumite hindamine hindamisprotsessi käigus on väga erinev. Enamik liikmesriike kinnitab, et nad panevad hinnatud kohtunikele hinde. Kasutatavad hindamissüsteemid on üldjoontes võrreldavad ning kasutatakse selliseid hindeid nagu „väga hea”, „hea”, „piisav” ja „kasin”³³ või A, B, C³⁴. Mõni riik viitab oma hinnangus hinnatud kohtuniku edutamiseks sobivusele³⁵. Mõned liikmesriigid eitavad formaalsete hinnete kasutamist³⁶. Mõnes liikmesriigis arvestatakse sellised andmed nagu kohtuniku lahendatud kohtuasjade arv, protsentidesse või näitajaks, mis kajastab iga kohtuniku töötulemusi võrreldes teiste kohtunikega³⁷. Mõnes riigis asetatakse kohtunikud, kelle tööd on jälgitud, hinnangu alusel paremusjärjestusse³⁸. Ungari määrab kohtuniku vastava järgu, võrreldes kohtuniku töötulemusi töövijakusteguriga. Mõnes riigis on sellised kvantitatiivsed ja kvalitatiivsed tegurid üksnes individuaalse hindamise lähtepunktiks³⁹. Mõnes liikmesriigis võetakse arvesse advokatuuri⁴⁰, kohtumenetluse osaliste, kolleegide või staažikamate kohtunike⁴¹ arvamust.

(IV) Hindamise liigid ja kasutatavad meetodid/menetlused

15. Enamikus riikides tehakse hindamine rutiinselt ja korrapäraselt. Ent liikmesriikides on menetluse formaalsus erineva ulatusega. Seega kasutavad Albaania, Austria, Belgia, Bosnia ja Hertsegoviina, Bulgaaria, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Gruusia, Hispaania, Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Küpros, Moldova, Monaco, Poola, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Sloveenia, Türgi ja Ungari formaalset hindamissüsteemi. Madalmaad, Soome, Šveits ja Ühendkuningriik kasutavad pigem mitteformaalset hindamissüsteemi.
16. Mõnes riigis toimub hindamine arenguveestluse vormis, mis võib olla laadilt enam-vähem formaalne. Vestluse käigus arutavad hinnatav kohtunik ja hindaja/hindamiskomisjon karjääri- ja arengueesmärke⁴². Mõnel juhul algab hindamisprotsess hinnatava kohtuniku enesehindamisega⁴³. Mõnes riigis kogub kohtute nõukogu või selle allüksus hinnatava kohtuniku töö kohta teavet ja annab hinnangu⁴⁴.
17. Teistes liikmesriikides kogub üks hindaja, kes on tavaliselt selle kohtu esimees, kus hinnatav kohtunik oma tööülesandeid täidab, kohtuniku töö kohta asjakohast teavet⁴⁵. Sageli hõlmab see kohtuniku otsuste lugemist, kohtuniku juhitud istungite külastamist ja kohtunikuga vestlemist. Hindaja teeb lõpliku otsuse tihti pärast seda, kui kohtunikul on olnud võimalus otsuse kavandit kommenteerida. Mõnes liikmesriigis osalevad hindamisel teised asjatundjad⁴⁶. Poolas toimub kohtunike individuaalne hindamine

³³ Albaania, Austria, Belgia, Bosnia ja Hertsegoviina, Bulgaaria, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Moldova, Monaco, Prantsusmaa, Rumeenia, Saksamaa, Sloveenia.

³⁴ Gruusia, Türgi.

³⁵ Sloveenia, Ungari.

³⁶ Eesti, Küpros (töövijakusteguriga), Madalmaad, Rootsi, Soome, Ühendkuningriik.

³⁷ Bulgaaria, Eesti, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Hispaania, Horvaatia, Türgi.

³⁸ Horvaatia.

³⁹ Austria, Prantsusmaa, Saksamaa.

⁴⁰ Kreeka.

⁴¹ Austria, Monaco, Saksamaa, Ungari, Ühendkuningriik.

⁴² Belgia, Monaco, Prantsusmaa, Rumeenia, Soome, Šveits.

⁴³ Belgia, Prantsusmaa, Rumeenia.

⁴⁴ Albaania, Austria, Bulgaaria, Eesti, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Horvaatia, Itaalia, Moldova, Sloveenia, Türgi.

⁴⁵ Kreeka, Madalmaad, Saksamaa, Ungari.

⁴⁶ Õigusteadlased ja advokatuur Eestis; advokatuur Kreekas ja psühholoogid teatavalte asjaoludel Rumeenias.

korraliste kohtukontrollide käigus, mille korraldavad teiste kohtute kontrollivad kohtunikud⁴⁷.

18. Enamiku süsteemide puhul võib hinnatav kohtunik arvamuse kavandit kommenteerida ning saab lõpliku otsuse vaidlustada.
19. Osa riike teatas, et ehkki formaalset vastastikust hindamismenetlust ei kasutata, võivad kohtunikud teineteist abistada, andes mitteformaalselt nõu ja tagasisidet⁴⁸. Austrias algatas Austria kohtunike ühing vabatahtliku vastastikuse hindamise projekti. Kohtunikud külastavad üksteise kohtuistungeid ja annavad mitteformaalset tagasisidet.

(V) Tagajärjed

20. Enamikus liikmesriikides on kohtunike individuaalne hindamine oluline tegur seoses kohtuniku edutamisevõimalustega ning – eelkõige hiljuti ametisse nimetatud kohtunike puhul – ametiaja kindlustatuse saavutamise⁴⁹. Mõnes liikmesriigis mõjutab hindamine ka töötulemustega seotud palkade ja pensionide määramist⁵⁰. Lisaks võivad kehvad töötulemused tuua mõnes liikmesriigis kaasa distsiplinaarmenetluse algatamise⁵¹, töötasu alandamise ja isegi kohtuniku ametist tagandamise⁵².

KOLMAS OSA. ANALÜÜS JA SOOVITUSED

F. Miks kasutatakse eri liiki hindamist?

(I) Riigi kohtustruktuur (kohtunike valimise kord, vanus, koolitus, edutamine jne)

21. Otsus, kas ja kuidas kohtunikke hinnata, on lahutamatult seotud sellega, kuidas eri liikmesriikide kohtustruktuur on arenenud. Eelkõige osutub kasutatava hindamisliigi kindlaksmääramisel oluliseks see, millises karjäärietapis isik kohtunikuks nimetatakse, ning kriteeriumid, mille järgi võib kohtunikke kõrgemale ametikohale üle viia. Näiteks kui uutel ametisse nimetatud kohtunikel on olnud enne kohtunikuna ametisse nimetamist edukas karjäär juristina (nt Põhjamaades, Ühendkuningriigis ja Küprosel), võib kohtusüsteem pidada formaalset individuaalset hindamist vähem vajalikuks kui süsteem, kus kohtunikud nimetatakse ametisse kohe või peagi pärast õigusteaduskonna lõpetamist (nt Prantsusmaal, Saksamaal ja Hispaanias). Õigussüsteemis, kus edutamine toimub kohtuniku teenistuse pikkuse järgi (nt Luksemburgis), on väiksem vajadus hinnata kohtuniku kvalifikatsiooni individuaalse hindamise abil.

(II) Asjaomase riigi kultuur

22. Otsus, kas ja kuidas kohtunikke hinnata, on lahutamatult seotud ka riigi ning tema õigussüsteemi ajaloo ja kultuuriga. Seega on kohtunike hindamise vajaduse analüüsimine eri riikides väga erinev. Rumeenia ja endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik selgitasid, et kohtunike sõltumatust⁵³ ning üldsuse usaldust kohtusüsteemi vastu⁵⁴ saab suurendada kohtunike individuaalse hindamise kaudu. Sloveenia märkis, et

⁴⁷ Kreeka kasutab üldjoontes samalaadset süsteemi.

⁴⁸ Bosnia ja Hertsegoviina, Kreeka, Saksamaa, Soome.

⁴⁹ Bulgaaria, Eesti, Gruusia, Kreeka, Saksamaa, Ukraina.

⁵⁰ Bulgaaria, Hispaania, Rootsi (ehkki individuaalselt määratakse üksnes väga väike protsent palgast ning kohtunike sõltumatuse kaitseks kehtivad ranged kaitsemeetmed), Türgi.

⁵¹ Belgia, Bulgaaria, Horvaatia, Kreeka, Küpros, Poola, Sloveenia, Ungari.

⁵² Austria, Eesti, üksnes harvadel juhtudel: endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Itaalia, Kreeka, Moldova, Poola, Sloveenia, Ungari.

⁵³ Endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik.

⁵⁴ Rumeenia.

hindamine tagab kohtunike vastutuse ning koos sellega kohtuteenuse kvaliteedi. Hispaania väitis, et palga muutuva osa kindlaksmääramine kohtuniku lahendatud kohtuasjade arvu järgi austaks kohtunike sõltumatuse põhimõtet, sellal kui kohtunike hindamine kvalitatiivsete kriteeriumite alusel⁵⁵ seaks selle ohtu. Prantsusmaa ja Saksamaa märkisid teisalt, et üksnes kvantitatiivsete tulemuste hindamine võib kohtunike sõltumatust ohustada. Samas peavad teised riigid, näiteks Norra ja Šveits, hindamist kvaliteetse õigussüsteemi tagamisel ebavajalikuks. Taani, Luksemburg ja Šveits väitsid, et kohtunike individuaalne hindamine ei sobi lihtsalt kohtunike sõltumatusega kokku. Seega võib kohtuniku käitumisele anda hinnangu üksnes distsiplinaarmenetluse käigus. Seega ilmneb, et see, mida mõni riik peab kohtunike sõltumatuse puhul kohustuslikuks, on teiste riikide arvates vastupidise mõjuga.

G. Põhimõtteline valik: hinnata või mitte

23. Iga kohtusüsteemi kaks põhinõuet on tagada parima kvaliteediga õigusemõistmine ning asjakohane vastutus demokraatlikus ühiskonnas. Nende nõuete täitmiseks on vajalik kohtunikke teatavas vormis hinnata. Põhiküsimus on see, kas taoline hindamine peab olema formaalset laadi. CCJE julgustab kõiki liikmesriike seda küsimust arutama. Iga liikmesriigi antud vastus on kooskõlas tema kohtusüsteemi, tavade ja kultuuriga. Kui liikmesriik otsustab, et neid kahte nõuet saab täita muude vahenditega kui kohtunike formaalne hindamine, siis võib ta otsustada formaalset hindamist mitte kasutada. Kui riik teeb järelduse, et neid nõudeid ei saa teiste vahenditega täita, siis soovib CCJE võtta kasutusele formaalsem kohtunike individuaalse hindamise süsteem, nagu on kirjeldatud allpool.
24. Igasuguse hindamise eesmärk peaks olema säilitada ning parandada kohtunike ja seega kogu kohtusüsteemi töö kvaliteeti.
25. Mitteformaalne hindamine võib toimuda kohtunike abistamise teel, pakkudes neile enesehindamise võimalust, andes tagasisidet ja määrates kindlaks nende koolitusvajadused. Need kõik võivad olla tõhusad viisid kohtunike oskuste täiendamiseks ning seeläbi kohtunikonna üldise kvaliteedi parandamiseks. Mitteformaalne vastastikune hindamine, kohtunike enesehindamised ja kohtunikevaheline nõustamine võivad samuti olla abiks ning neid tuleks julgustada⁵⁶.

H. Formaalse hindamise korraldamine

(I) Võimalikud eesmärgid ja nende mõju kohtunike sõltumatusele

(a) Abistamine töötingimustega seotud probleemide korral

26. Kohtusüsteemid peaksid kasutama hindamisel kogutud teavet mitte üksnes kohtunike individuaalseks hindamiseks, vaid ka sellise materjali kogumiseks, millest võib olla abi kohtute organisatsioonilise struktuuri ja kohtunike töötingimuste parandamisel. Oleks eriti ebaõiglane anda kohtunikule negatiivne hinnang kehvadest töötingimustest tulenevate probleemide tõttu, mida ta ei saa mõjutada, näiteks viivitused, mille on põhjustanud ulatuslik töö kuhjumine või kohtutöötajate puudus või ebapiisav haldussüsteem.

(b) Edutamine

⁵⁵ Samas võetakse Hispaanias kvalitatiivseid kriteeriume arvesse kohtuniku edutamise arutamisel.

⁵⁶ Vt CCJE arvamus nr 11 (2008), punkt 70.

27. Nii CCJE⁵⁷ kui ka ÜRO⁵⁸ kinnitavad, et kohtunike ametisse nimetamine ja edutamine ei tohiks põhineda üksnes nende teenistuse pikkusel, vaid ka objektiivsetel kriteeriumitel ning eelkõige võimekusel, laitmatusel ja kogemustel. Kui edutamine toimub selliste objektiivsete kriteeriumite alusel, siis järelikult tuleb kohtunikke, kui nad avaldavad edutamiseks soovi, vähemalt selles etapis mingil viisil hinnata. Seega võib kohtuniku edutamiseks sobivuse kohta teabe kogumine olla oluline eesmärk kohtunike individuaalsel hindamisel.

(c) Töötasu

28. Paaris liikmesriigis mõjutavad kohtuniku töötasu tema hindamistulemused⁵⁹. Samas kiidab CCJE heaks ministrite komitee soovitus Rec(2010)12, et „vältima peaks süsteeme, mille alusel kohtunike põhitasu seatakse sõltuvusse nende sooritusest, kuna see võib takistada kohtunike sõltumatust“⁶⁰. CCJE nõustub ka seisukohaga, et kohtuniku pension ei tohiks sõltuda tema sooritusest.

(d) Distsipliin

29. Ehkki eetika- ja kutse-eeskirjade / -standardite rikkumisi võidakse hindamisel arvesse võtta, peaksid liikmesriigid tegema selget vahet hindamisel ning distsiplinaarmedmetel ja -menetlustel. Ametiajaga kindlustatus ja ametist tagandamise põhimõtted on kohtunike sõltumatuse kindlalt juurdunud põhielemendid ning neid tuleb austada⁶¹. Seega ei tohiks alalist ametiaega lõpetada üksnes ebasoodsa hinnangu tõttu. See tuleks lõpetada ainult juhtudel, kui tegemist on seaduses sätestatud distsiplinaar- või kriminaalsätete raske rikkumisega⁶² või kui hindamise käigus tehakse vältimatu järeldus, et kohtunik ei suuda või ei soovi objektiivse hinnangu järgi täita oma kohtuniku ülesandeid minimaalse vastuvõetava standardi kohaselt. Kõikidel juhtudel peavad hinnatava kohtuniku suhtes kehtima nõuetekohased menetluslikud kaitsemeetmed, mida tuleb hoolikalt järgida.

(II) Formaalse hindamise raamistik

30. Kui kasutatakse formaalse individuaalse hindamise süsteemi, siis tuleks selle alus ja põhielemendid (kriteeriumid, kord, hindamise tagajärjed) esmastest õigusaktides selgelt ja piisavalt kindlaks määrata. Üksikasju võib reguleerida teisest õigusaktides⁶³. Kohtute nõukogul (kui see on olemas) peaks olema oluline roll nende küsimuste ja eelkõige kriteeriumite kindlaksmääramisel.

(III) Formaalse hindamise kriteeriumid

31. Kohtunike formaalne individuaalne hindamine peab põhinema pädeva kohtuasutuse avaldatud objektiivsetel kriteeriumitel⁶⁴. Objektiivseid standardeid on tarvis mitte üksnes poliitiliste mõjutuste välistamiseks, vaid ka muudel põhjustel, nagu soosimise, konservatismi ja lähedaste eelistamise oht, mis eksisteerib siis, kui ametisse nimetamise protseduur on reglementeerimata või kui ametisse nimetatakse isiklikest soovitudest

⁵⁷ Vt CCJE arvamus nr 1 (2001), punktid 17 ja 29.

⁵⁸ Vt ÜRO „Kohtunike sõltumatuse põhiprintsiibid“ (1985), punkt 13.

⁵⁹ Hispaania, Rootsi (ehkki individuaalselt määratakse üksnes väga väike protsent palgast).

⁶⁰ Vt soovitus CM/Rec(2010)12, punkt 55; vt ka IAJi üldaruanne (2006), järeldused, punkt 12.

⁶¹ Vt soovitus CM/Rec(2010)12, punkt 49.

⁶² Vt soovitus CM/Rec(2010)12, punkt 50.

⁶³ Vt ENCJi aruanne 2012–2013, punktid 4.17–4.18.

⁶⁴ Vt soovitus CM/Rec(2010)12, punkt 58.

- lähtudes⁶⁵. Need objektiivsed standardid peaksid põhinema teenetel, arvestades kvalifikatsiooni, laitmatust, võimekust ja tulemuslikkust⁶⁶.
32. CCJE märgib, et ENCJi aruandes toodud soovitusel kohaselt peaksid kohtunike töötulemuste hindamise kriteeriumid olema ulatuslikud ning hõlmama nii kvantitatiivseid kui ka kvalitatiivseid näitajaid, et kohtunike töötulemusi oleks võimalik täielikult ja süvitsi hinnata⁶⁷.
 33. CCJE märgib, et Kiievi soovitusel⁶⁸ kohaselt peaks hindamine lähtuma järgmistest kriteeriumidest: kutsepädevus (õigusteadmised, suutlikkus juhtida kohtumenetlust, võime koostada põhistatud otsuseid), isiklik pädevus (võime toime tulla töökoormusega, otsustusvõime, avatus uutele tehnoloogiatele), sotsiaalne pädevus, st võime olla vahendajaks, austus poolte vastu ning lisaks suutlikkus juhtida neid, kelle olukord seda nõuab.
 34. Üldiselt nõustub CCJE Kiievi soovitustes kindlaks määratud kvalitatiivsete kriteeriumitega. CCJE leiab, et hindamine ei tohiks põhineda üksnes kvantitatiivsetel kriteeriumidel. Ehkki kohtuniku töö tulemuslikkus võib olla hindamisel oluline tegur, leiab CCJE, et ulatuslik tuginemine kohtuniku lahendatud kohtuasjade arvule on problemaatiline, sest see võib kaasa tuua valed stiimulid.
 35. Õigusemõistmise kvaliteeti ei tohi käsitada kui kohtusüsteemi „produktiivsuse” pelka sünonüümi⁶⁹. CCJE hoiatab, et ebapiisav rahastamine ja eelarvekärped võivad kaasa tuua kohtusüsteemi produktiivsuse liigse rõhutamise kohtunike individuaalsel hindamisel. Seepärast toonitab CCJE veel kord, et kõik Euroopa Nõukogu üldpõhimõtted ja standardid panevad liikmesriikidele kohustuse tagada finantsvahendid, mis on vastavuses erinevate kohtusüsteemide vajadustega⁷⁰. CCJE usub, et mitte üksnes kohtuniku otsuste kvantiteet, vaid ka kvaliteet peab olema individuaalse hindamise keskmes. Arvamuses nr 11 (2008) arutas CCJE kvaliteetsete kohtuotsuste tähtsust. Selleks, et hinnata kohtuniku otsuse kvaliteeti, peaksid hindajad keskenduma meetodikale, mida kohtunik kogu oma töös kasutab, selle asemel, et hinnata individuaalsete otsuste õiguslikke aspekte⁷¹. Õiguslikud aspektid tuleb kindlaks määrata üksnes apellatsiooniprotsessi käigus. Hindajad peavad arutama kõiki tahke, mis moodustavad kohtuniku head töötulemused, eelkõige õigusteadmisi, suhtlemisioskust, hoolsust, tulemuslikkust ja laitmatust. Selleks peaksid hindajad vaatlema kohtuniku tööd sügavuti ja kontekstis, milles seda tööd tehakse. Seepärast peab CCJE jätkuvalt probleemiks seda, kui hindamistulemused põhinevad apellatsiooni korras muudetud otsuste arvul või protsendil⁷², välja arvatud juhul, kui nende arv või protsent näitab selgelt, et kohtunikul puuduvad piisavad teadmised õigusest ja menetlusest. Seejuures asutakse Kiievi soovitustes⁷³ ja ENCJi aruandes⁷⁴ samale seisukohale.

(IV) Kuidas hinnata?

(a) Kas hindajaks on juhid / kohtunikud / muud asjatundjad?

⁶⁵ Vt CCJE aramus nr 1 (2001), punkt 24.

⁶⁶ Vt CCJE aramus nr 1 (2001), punkt 25.

⁶⁷ Vt ENCJi aruanne 2012–2013, punkt 4.8.

⁶⁸ Vt Kiievi soovitused (2010), punkt 27.

⁶⁹ Vt CCJE aramus nr 6 (2004), punkt 42.

⁷⁰ Vt soovitus CM/Rec(2001)12, punkt 32, ning CCJE aramus nr 2(2001), punkt 4.

⁷¹ Vt CCJE aramus nr 11 (2008), punkt 57.

⁷² Vt CCJE aramus nr 11 (2008), punkt 74, ning CCJE aramus nr 6(2004), punkt 36.

⁷³ Vt Kiievi soovitused (2010), punkt 28.

⁷⁴ Vt ENCJi aruanne 2012–2013, punkt 4.12.

36. Hindajatel peaks olema piisavalt aega ja ressursse, et hinnata põhjalikult iga kohtuniku individuaalseid oskusi ja tulemusi. Hinnatavat kohtunikku tuleks teavitada sellest, kes on hindajad, ning kohtunikul peab olema õigus taotleda mis tahes hindaja asendamist, keda võidakse objektiivselt pidada erapoolikuks.
37. Kohtunike sõltumatuse kaitsmiseks peaks hindamise tegema üksnes kohtunikud. Kohtute nõukogud (kui need on olemas) võivad osaleda selles tegevuses⁷⁵. Samas võidakse kasutada muid hindamismeetodeid, näiteks üksnes teiste kohtunike hindamise eesmärgil ametisse nimetatud või valitud kohtunikukonna liikmete poolt hindamist. Tuleks hoiduda justiitsministeeriumi või muude väliste organite poolt hindamisest⁷⁶; samuti ei tohiks justiitsministeeriumil või muudel täitevasutustel olla võimalust hindamisprotsessi mõjutada.
38. Lisaks võivad hindamisel osaleda muud asjatundjad, kes võivad anda sellesse kasuliku panuse. Samas peavad sellistel hindajatel olema kohtusüsteemist piisavad teadmised ja kogemused, et nad suudaksid kohtunike tööd nõuetekohaselt hinnata. Samuti on oluline, et nende roll on üksnes nõuandev ja mitte otsustav.

(b) Hindamise tegemine: tõendite allikad

39. Hindamisprotsessis kasutatavad teabeallikad peavad olema usaldusväärsed⁷⁷. See kehtib eelkõige teabe kohta, millele soovitakse ebasoodsa hinnangu puhul tugineda. Lisaks peab selline hinnang põhinema piisavatel tõenditel. Hinnataval kohtunikul peaks olema vahetu juurdepääs tõenditele, mida kavatakse kasutada, et ta saaks neid vajaduse korral vaidlustada⁷⁸. Kohtunike individuaalset hindamist ning kohtu töö kui terviku kontrollhindamist tuleks hoida täiesti lahus. Samas võib kohtu kontrollimisel avastatud fakte kohtuniku individuaalsel hindamisel arvesse võtta⁷⁹.

(c) Kas hindamine peaks toimuma korrapäraselt, üksnes edutamise korral või muul alusel?

40. Liikmesriik, kes otsustab võtta kasutusele individuaalse formaalse hindamise, peab otsustama, kas hinnata kohtunikke korrapäraselt või üksnes erijuhtudel, näiteks siis, kui kohtunikku soovitakse edutada⁸⁰. Korrapärased hindamised võimaldavad saada täieliku ülevaate kohtuniku töötulemustest. Samas ei tohiks need toimuda liiga tihti, et ära hoida muljet pidevast järelevalvest, mis võib oma olemuse tõttu ohustada kohtunike sõltumatust.

(d) Menetluse õiglus hinnatava kohtuniku jaoks

41. Nagu CCJE on varem märkinud, peaks individuaalse hindamise korraldus alati võimaldama kohtunikel avaldada arvamust oma töö ja sellele antud hinnangu kohta⁸¹. Hindamise korraldus peaks võimaldama neil ka hinnanguid vaidlustada sõltumatus organis või kohtus. Hinnataval kohtunikul peab olema seega võimalus hindamisprotsessile kasulikul viisil kaasa aidata, näiteks otsuse kavandit kommenteerides või omades õigust olla hindamisprotsessis ära kuulatud. Lisaks peab hinnataval kohtunikul olema tegelik õigus ebasoodne hinnang vaidlustada, eriti kui see puudutab kohtuniku tsiviilõigusi Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse

⁷⁵ Vt CCJE aramus nr 10 (2007), punktid 42 ja 52–56.

⁷⁶ Vt ENCJi aruanne 2012–2013, punktid 4.13–4.15.

⁷⁷ Vt ENCJi aruanne 2012–2013, punkt 4.16.

⁷⁸ Vt ENCJi aruanne 2012–2013, punkt 4.19.

⁷⁹ Näiteks Austrias ja Bulgaarias.

⁸⁰ Näiteks Horvaatias ja Ühendkuningriigis.

⁸¹ Vt soovitus CM/Rec(2010)12, punkt 58. Vt ka ENCJi aruanne 2012–2013, punkt 4.19.

konventsiooni artikli 6 tähenduses. Mida tõsisemad võivad hindamise tagajärjed kohtuniku jaoks olla, seda olulisemad on sellised tõhusa läbivaatamise õigused.

(e) Tagajärjed kohtunike ja teiste isikute jaoks

42. CCJE hoiatab selle eest, kui hindamistulemusi väljendatakse üksnes punktide, näitajate, protsentide või tehtud otsuste arvuna. Kõik sellised meetodid võivad luua valemulje objektiivsusest ja kindlustundest, kui neid kasutatakse lisaselgituste ja hindamiseta. CCJE peab ebasoovitavaks ka kohtunike üksikasjalikku alalist järjestamist nende hindamise põhjal⁸². Selline järjestamine loob esiteks vale mulje objektiivsusest ja kindlustundest ning, mis veelgi halvem, see on paindumatu ja seda on keeruline muuta ilma toiminguta, millega järjestatakse kõik sarnasel tasemel kohtunikud ümber. Seega on selline süsteem eapraktiline ning, eriti kui see avalikustatakse, ebaõiglane. Sellega ei parandata ei kohtunike tulemuslikkust ega nende sõltumatust.
43. Samas võib olla järjestamissüsteem kasulik teataval otstarbel, näiteks edutamise korral. Näiteks kui kaks või enam kohtuniku kandidaate võivad või neid kaalutakse ühele ametikohale nimetamiseks, siis on tõenäoline, et sel eesmärgil seatakse kandidaadid teatavasse järjestusse.
44. Individuaalse hindamise tulemused avaldavad tõenäoliselt otsest mõju kohtuniku karjäärile ja eelkõige tema edutamisevõimalustele. Lisaks võidakse hindamistulemuste alusel määrata kindlaks koolitusvajadused ja lisaressursside eraldamine⁸³. Nagu juba märgitud, ei või ametist tagandamine tuleneda üksnes ebasoodsast hinnangust, v.a erakorralistel asjaoludel, vaid see võib olla tingitud ainult distsiplinaareeskirjade või kriminaalõiguse raskest rikkumisest ning toimuda ettenähtud korras ja tugineda usaldusväärsetele tõenditele⁸⁴. Samas, nagu samuti juba öeldud, võib ametist tagandamine olla tagajärjeks siis, kui hindamisprotsessi vältimatu järeldus on see, et kohtunik ei suuda või ei soovi objektiivse hinnangu alusel oma kohtuniku ülesandeid täita minimaalse vastuvõetava standardi kohaselt. Kõikidel sellistel juhtudel on eriti oluline, et hinnatava kohtuniku suhtes kehtiksid menetluslikud kaitsemeetmed, mida tuleb hoolikalt järgida.
45. Tuleks hoiduda individuaalse hindamise kasutamisest kohtunike palkade ja pensionide määramisel⁸⁵. Selline protsess võib selgelt mõjutada kohtunike käitumist (teatavatel juhtudel poolte kahjuks) ning ohustada ka kohtunike sõltumatust⁸⁶.

I. Sõltumatuse ja hindamise ühitamine käesoleva arutelu valguses; vastutus üldsuse ees

46. Kohtunike sõltumatuse põhimõtte ühitamine igasuguse kohtunike individuaalse hindamise protsessiga on keeruline. Ent õige tasakaal on ülioluline. Lõppkokkuvõttes peab alati olema ülim kohtunike sõltumatus.
47. Kokkuvõttes hõlmavad selle tasakaalu saavutamise vahendid järgmist. (1) Peavad kehtima lihtsad ja läbipaistvad eeskirjad hindamise korra, kriteeriumite ja tagajärgede kohta. (2) Hinnataval kohtunikul peab olema õigus olla hindamisel ära kuulatud ning ebarahuldav hinnang vaidlustada, sealhulgas õigus omada vahetut juurdepääsu hindamisega seotud materjalidele. (3) Hindamine ei tohiks põhineda üksnes tehtud

⁸² Nt Albaanias.

⁸³ Vt ENCJi aruanne 2012–2013, punkt 4.11.

⁸⁴ Vt soovitus CM/Rec(2010)12, punktid 49 ja 50.

⁸⁵ Rootsisis määratakse üksnes väga väike summa kohtuniku palgast kindlaks hindamistulemuste järgi ning kehtivad ranged kaitsemeetmed kohtuniku sõltumatuse kaitseks.

⁸⁶ Vt IAJi üldaruanne (2006), järeldused, punkt 12. Vt ka soovitus CM/Rec(2012)12, punkt 55.

kohtulahendite arvul, vaid peaks keskenduma eelkõige kohtuniku otsuste kvaliteedile ning kogu tema kohtunikutööle. (4) Mõnedest tagajärgedest, näiteks negatiivse hinnangu tõttu ametist tagandamisest, tuleks hoiduda kõikide kohtunike puhul, kelle ametiaeg on kindlustatud, välja arvatud erakorralistel asjaoludel.

48. Kohtunike formaalne individuaalne hindamine peaks selle olemasolul aitama parandada ja säilitada kvaliteetset kohtusüsteemi liikmesriikide kodanike heaoluks. See peaks seega aitama säilitada üldsuse kindlustunnet kohtunike suhtes. See nõuab, et üldsus peab suutma aru saada hindamisprotsessi üldpõhimõtetest ja korrast. Seega tuleks hindamise menetluslik raamistik ja meetodid avalikustada. Lisaks ei tohiks CCJE arvates võtta karjääri või edutamise eesmärgil toimuva individuaalse hindamise puhul arvesse üldsuse seisukohti kohtuniku kohta. Need ei pruugi alati põhineda täielikul või täielikult mõistetud teabel ning võivad tuleneda isegi üldisest väärarusaamast kohtunike töö kohta. Individuaalsete hindamiste protsess ja tulemused peavad põhimõtteliselt jääma konfidentsiaalseks ning neid ei tohi avalikustada. Taoline teguviis ohustaks peaaegu kindlasti kohtunike sõltumatust ilmselgel põhjusel, et selline avalikustamine vähendaks kohtuniku usaldusväärust üldsuse silmis ning võib muuta ta mõjutamise katsetele vastuvõtlikuks. Lisaks võib avalikustamine tähendada seda, et kohtunik langeb sõnaliste või muude rünnakute ohvriks.

J. Soovitused

49. CCJE annab järgmised põhisoovitused.

1. Kohtunike teatavas vormis individuaalne hindamine on vajalik, et täita iga kohtusüsteemi kaht põhiouet, nimelt parima kvaliteediga õigusemõistmine ja nõuetekohane vastutus demokraatlikus ühiskonnas (punkt 23).
2. Kui liikmesriik otsustab pärast hoolikat analüüsi, et neid põhioüdeid ei saa muude vahenditega (näiteks mitteformaalse hindamisega) täita, soovib CCJE võtta kasutusele formaalsem individuaalse hindamise süsteem (punkt 23).
3. Liikmesriigis kasutusele võetava igasuguse kohtunike individuaalse hindamise eesmärk, olenemata sellest, kas see on formaalne või mitteformaalne, peab olema parandada kohtunike ning seega riigi kogu kohtusüsteemi töö kvaliteeti (punkt 24).
4. CCJE julgustab kõiki liikmesriike kasutama mitteformaalset hindamismenetlust, mis aitab parandada kohtunike oskusi ning seega kohtunike üldist kvaliteeti. Sellised mitteformaalse hindamise vahendid hõlmavad kohtunike abistamist, andes neile võimaluse enesehindamiseks, tagasiside saamiseks ja mitteametlikuks vastastikuseks hindamiseks (punkt 25).
5. Formaalse hindamise (kui see on kasutusel) alus ja põhielemendid tuleks selgelt ja piisavalt sätestada esmastes õigusaktides. Üksikasju võib reguleerida teistes õigusaktides, mis tuleks samuti avaldada. Kohtute nõukogul (kui see on olemas) peaks olema oluline roll nende küsimuste ja eelkõige hindamiskriteeriumite kindlaksmääramisel (punkt 30).
6. Hindamine peab põhinema objektiivsetel kriteeriumitel. Need kriteeriumid peaksid eelkõige koosnema kvalitatiivsetest näitajatest, aga võivad lisaks sisaldada kvantitatiivseid näitajaid. Igal juhul peavad kasutatavad näitajad võimaldama hindajatel võtta arvesse kõiki aspekte, mis moodustavad kohtunike head töötulemused. Hindamine ei tohiks põhineda üksnes kvantitatiivsetel kriteeriumitel (punktid 31–35).

7. Tuleks hoiduda hindamistulemuste väljendamisest arvudes, protsentides või kohtunike paremusjärjestuses ilma lisateavet andmata, sest see võib tekitada vale mulje objektiivsusest ja kindlustundest. CCJE on vastu igasugusele alalisele kohtunike järjestamisele. Samas võib olla järjestamissüsteem aktsepteeritav teataval eriotstarbel, näiteks edutamise korral (punktid 42–43).
8. Kohtunike sõltumatuse kaitsmiseks peaks individuaalseid hindamisi tegema eelkõige kohtunikud. Kohtute nõukogud (kui need on olemas) võivad osaleda selles protsessis. Tuleks hoiduda justiitsministeeriumi või muude väliste organite poolt hindamisest (punkt 37).
9. Nende tõendite allikad, millel hindamised põhinevad, peavad olema piisavad ja usaldusväärsed, eriti kui tõendid on ebasoodsa hinnangu aluseks (punktid 39, 44).
10. Kohtunike individuaalset hindamist tuleks – põhimõtteliselt – hoida eraldi nii kohtu kui terviku töö kontrollhindamisest kui ka distsiplinaarmenetlusest (punktid 29, 39).
11. Oluline on tagada individuaalsete hinnangute kõikide elementide õiglane menetlus. Eelkõige peavad kohtunikud saama väljendada oma seisukohti protsessi ja hindamise kavandatavate järelduste kohta. Neil peab olema ka võimalik hinnanguid vaidlustada, eriti kui see puudutab kohtuniku tsiviilõigusi Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 tähenduses (punkt 41).
12. Üksnes ebasoodne hinnang ei tohiks (välja arvatud erakorralistel asjaoludel) kaasa tuua ametist tagandamist. Seda tuleks teha ainult juhtudel, kui tegemist on seaduses sätestatud distsiplinaareeskirjade või kriminaalsätete raske rikkumisega või kui hindamise käigus tehakse vältimatu järeldus, et kohtunik ei suuda või ei soovi täita oma kohtuniku ülesandeid objektiivselt hinnatud minimaalse vastuvõetava standardi kohaselt. Need järeldused tuleks teha ettenähtud korras ning need peaksid põhinema usaldusväärsel tõenditel (punktid 29, 44).
13. Individuaalsete hindamiste kasutamisest kohtunike palga ja pensioni kindlaksmääramisel tuleks hoiduda, sest see protsess võib selgelt mõjutada kohtunike käitumist ning seega ohustada kohtunike sõltumatust ja poolte huve (punktid 28, 45).
14. Põhimõtted ja menetlused, millel kohtunike hindamised põhinevad, tuleb teha üldsusele kättesaadavaks. Samas peavad individuaalsete hindamiste protsess ja tulemused jääma põhimõtteliselt konfidentsiaalseks, et tagada kohtunike sõltumatus ja turvalisus (punkt 48).